

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 85.875 van 14 maart 2000
in de zaak A. 42.855/XII-1111.
43.145/XII-1112.
43.146/XII-1113.**

In zake : - zaak A. 42.855/XII-1111 :
1. de gemeente KNESSELARE,

- zaken A.43.145/XII-1112 en
A.43.146/XII-1113 :
1. de gemeente KNESSELARE,
2. Jean-Pierre VAN ROSSEM,
wonende te GRIMBERGEN,
Beigemsesteenweg 33 C

tegen :

de zaken A. 42.855/XII-1111,
A. 43.145/XII-1112 en A. 43.146/XII-1113 :
het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de
Vlaamse Executieve, thans de Vlaamse
regering.

D E R A A D V A N S T A T E, XIIe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat de gemeente Knesselare op 3 augustus 1990 heeft ingediend om de vernietiging te vorderen van het besluit van 11 juni 1990 van de gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, waarbij wordt vernietigd :

- het besluit van 30 april 1990 van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Knesselare waarbij aan Jean-Pierre VAN ROSSEM een grafconcessie wordt verleend en waarbij de ter zake gesloten overeenkomst wordt goedgekeurd;
- het besluit van 22 mei 1990 van de gemeenteraad van Knesselare houdende bekrachtiging van voormeld besluit (de zaak A. 42.855/XII-1111);

Gezien het verzoekschrift dat de gemeente Knesselare en Jean-Pierre VAN ROSSEM op 1 oktober 1990 hebben ingediend om de vernietiging te vorderen van het besluit van 2 augustus 1990 van de gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, waarbij het besluit van 28 juni 1990 van de gemeenteraad van Knesselare, houdende het verlenen van toelating aan Jean-Pierre VAN ROSSEM tot het plaatsen van een ondergrondse kabel op de gemeentelijke begraafplaats, wordt vernietigd (de zaak G/A 43.145/XII-1112);

Gezien het verzoekschrift dat de gemeente Knesselare en Jean-Pierre VAN ROSSEM op 1 oktober 1990 hebben ingediend om de vernietiging te vorderen van het besluit van 2 augustus 1990 van de gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, waarbij het besluit van 2 juli 1990 van het college van burgemeester en schepenen van Knesselare, krachtens hetwelk aan Jean-Pierre VAN ROSSEM een vijftigjarige grafconcessie wordt verleend op de gemeentelijke begraafplaats, wordt vernietigd (de zaak G/A 43.146/XII-1113);

Gelet op het arrest nr. 35.582 van 25 september 1990 waarbij de vordering tot schorsing in de zaak nr. A. 42.855/IV-13.120 en A. 42.890/IV-13.141 wordt verworpen;

Gelet op het arrest nr. 35.974 van 11 december 1990 waarbij de vorderingen tot schorsing in de zaken A. 43.145/XII-1112 en 43.146/XII-1113 worden gevoegd en waarbij de vorderingen tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden besluiten worden verworpen;

Gezien de memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door auditeur
J. LUST;

Gelet op de beschikking van 6 augustus 1992
tot voeging van de zaken;

Gelet op de beschikking van 6 augustus 1992
die de neerlegging ter griffie van het verslag en van de
dossiers gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan
partijen en gezien de laatste memorie van de verwerende
partij;

Gelet op de beschikking van 7 december 1999
waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 1 februari
2000;

Gehoord het verslag van staatsraad
A. VANDENDRIESSCHE;

Gehoord de opmerkingen van advocaat
P. DEVERS, die verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van auditeur
D. MAREEN;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de
wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari
1973;

1. Overwegende dat de gegevens van de zaak
kunnen worden samengevat als volgt :

1.1. Op 4 april 1990 verzoekt een begrafenis-
ondernemer namens Jean-Pierre VAN ROSSEM de gemeente
Knesselare om een toelating tot "het plaatsen van een
kelder met diepvriesinstallatie op het kerkhof van uw

gemeente, met aansluiting van elektriciteit". Het zou de bedoeling zijn een grafkelder voor 3 personen aan te leggen, waarvan 2 vakken gebruikt zouden worden voor de koelinstallatie. In de brief wordt ook meegedeeld dat Jean-Pierre Van Rossem alle kosten op zich neemt en dat hij bereid is om een som van 250.000 frank aan de gemeente te betalen als dank voor de toelating.

1.2.1. Op 30 april 1990 ondertekenen de burgemeester en de secretaris van Knesselare, handelend namens de gemeente, en Jean-Pierre VAN ROSSEM een overeenkomst, waarbij aan Jean-Pierre VAN ROSSEM een perceel grond van 12,6 m² op de gemeentelijke begraafplaats voor vijftig jaar in concessie wordt gegeven met het oog op de begraafing van Niki ANNYS. In de grafkelder zal Jean-Pierre VAN ROSSEM een koelinstallatie bouwen die moet voldoen "aan alle voorschriften qua veiligheid en geluidsproduktie" en waarvan de "elektrische voorziening" ten laste van de concessiehouder valt. Er is ook bepaald dat de elektriciteitskabel moet aangelegd worden volgens de aanwijzingen van het college van burgemeester en schepenen. Er wordt een regeling voorzien voor het onderhoud van de elektrische installatie en van de oppervlakte en onder voorbehoud van aanvaarding door de gemeenteraad schenkt Jean-Pierre VAN ROSSEM hierbij eenmalig 250.000 frank aan de gemeente Knesselare.

1.2.2. Op 30 april 1990 besluit het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Knesselare de concessie te verlenen en de overeenkomst met Jean-Pierre VAN ROSSEM goed te keuren. Op 22 mei 1990 bekrachtigt de gemeenteraad dat besluit.

1.3. Het collegebesluit van 30 april 1990 wordt op 21 mei 1990 op het provinciaal gouvernement van Oost-

Vlaanderen ontvangen; op 1 juni 1990 de gemeenteraadsbeslissing van 22 mei 1990.

De provinciegouverneur van Oost-Vlaanderen bezorgt die beslissingen op 6 juni 1990 aan de gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden met de mededeling dat naar zijn oordeel de eigenlijke concessie "niet strijdig is met de wettelijke bepalingen" omdat de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging het begraven in "een diepvriesgraf" niet verbiedt en omdat de gemeenteraad naar luid van artikel 12 van die wet wel het gebruik van doodskisten, foedralen en produkten die de natuurlijke en normale ontbinding van het lijk beletten kan verbieden maar dat zulks in de gemeente Knesselare niet het geval is.

1.4. De gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden vernietigt bij besluit van 11 juni 1990 enerzijds het besluit van 30 april 1990 van het college van burgemeester en schepenen, houdende het verlenen van de grafconcessie aan Jean-Pierre VAN ROSSEM en goedkeuring van de met deze afgesloten overeenkomst en anderzijds het besluit van 22 mei 1990 van de gemeenteraad van Knesselare houdende bekrachtiging van het voormelde collegebesluit. De gemeenschapsminister motiveert zijn besluit als volgt :

"Overwegende dat alle algemene en bijzondere voorwaarden van de speciale concessieverlening worden vastgesteld in de overeenkomst dd. 30 april 1990 tussen de burgemeester handelend namens het college van burgemeester en schepenen en de heer J.P. VAN ROSSEM;

Overwegende dat noch de burgemeester noch het college van burgemeester en schepenen over de bevoegdheid beschikken om een grafconcessie te verlenen, allerminst hiervan alle voorwaarden te bepalen;

Overwegende dat bij ontstentenis van delegatie aan het college van burgemeester en schepenen uitsluitend de gemeenteraad bevoegd is op de gemeentelijke begraafplaatsen grafconcessies te verlenen krachtens artikel 6 van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging;

Overwegende dat de gemeenteraad van Knesselare deze bevoegdheid niet aan het college van burgemeester en schepenen heeft opgedragen;

Overwegende dat zulks moge blijken uit de afwezigheid van enig delegatiebesluit in het administratief dossier evenals uit de vaststelling dat het college in de aanhef van zijn besluit van 30 april 1990 nopens de concessieverlening hiervan geen melding maakt;

Dat voorzeker het college dit laatste behoorde te doen gelet op artikel 6 van de wet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging waarin deze delegatie uitdrukkelijk vereist is;

Overwegende dat eveneens alleen de gemeenteraad bevoegd is om de tarief voor de grafconcessie en de andere voorwaarden vast te stellen overeenkomstig artikel 8 van de wet op de begraafplaatsen en lijkbezorging;

Overwegende dat het college door haar beslissing van 30 april 1990 houdende het verlenen van een grafconcessie aan de heer J.P. VAN ROSSEM en de goedkeuring van de overeenkomst waarin de voorwaarden en nadere uitvoeringsregelen van bedoelde concessie geregeld worden, zijn wettelijk toegemeten bevoegdheid overschreden heeft;

Overwegende dat de voornoemde beslissing van het college derhalve onwettig is;

Overwegende dat de gemeenteraad niet vermag een onwettig besluit te bekrachtigen en dienvolgens ook het bekrachtigingsbesluit van 22 mei 1990 van de gemeenteraad onwettig is (quod nullum est, confirmari nequit);

Overwegende dat het bovendien niet geoorloofd is dat voor één bepaalde persoon particuliere voorwaarden worden toegestaan voor een bijzondere concessie welke als dusdanig niet voorzien is in het politiereglement op de gemeentelijke begraafplaatsen van 31 mei 1977 van de gemeenteraad van Knesselare;

Overwegende dat aldus tevens het gelijkheidsbeginsel zoals bepaald in artikel 6 van de Grondwet geschonden werd;

Overwegende immers dat enkel de gemeenteraad (of bij delegatie het college) de grafconcessie kan toestaan of weigeren volgens de voorwaarden die de gemeenteraad vooraf bepaald heeft en zonder onderscheid des persoons;

Overwegende dat het onderhavige geval (een koelinstallatie in een grafkelder) door de gemeenteraad niet geregeld werd;

Overwegende dat voormelde besluiten van het schepencollege en de gemeenteraad overigens in geen dele conform zijn met de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, noch naar de letter noch naar de geest;

Overwegende dat bij de toenmalige wetgever de bedoeling voorlag dat het stoffelijk overschot op

natuurlijke wijze zonder enige vertraging moet kunnen ontbinden;

Overwegende dat onder meer uit artikel 12 en 19, laatste lid en de algemene strekking van voornoemde wet kan afgeleid worden dat het niet de bedoeling van de wetgever is geweest een lijk door innoverende technieken gedurende onbepaalde tijd in een grafkelder te bewaren;

Overwegende dat artikel 7 van dezelfde wet bepaalt dat concessies nog voor ten hoogste 50 jaar kunnen worden verleend;

Overwegende dat, zelfs al kan deze vergunning inderdaad hernieuwd worden, het niet de bedoeling is dat lijken voor onbepaalde tijd op de begraafplaatsen mogen bewaard worden, o.m. met het oog op de volksgezondheid en om het ruimtelijk gebruik van grond voor begraafplaatsen in te perken;

Overwegende dat het gebruik van een koelinstallatie ingaat tegen deze doelstelling;

Overwegende dat op de gemeentelijke begraafplaatsen een rotatie van begravingen moet mogelijk zijn;

Overwegende tevens dat het recht van een grafconcessiehouder bestaat in het bekomen van een bepaalde plaats die hem moet worden voorbehouden gedurende een bepaalde termijn enkel met het doel er één of meerdere personen te begraven;

Overwegende dat een grafkelder in een concessie er niet toe bestemd is om op een kunstmatige manier natuurlijke processen te vertragen of te verhinderen;

Overwegende dat de plaatsing van een koelinstallatie in een grafkelder niet inherent is aan het concessierecht;

Overwegende dat het aanbrengen van elektriciteitsleidingen in de grond van de gemeentelijke begraafplaats een privaat gebruik van het openbaar domein behelst dat de grafconcessie te buiten gaat en onverzoenbaar is met de affectatie van begraafplaatsen;

Overwegende dat voor het aanbrengen van de bekabeling in het openbaar domein geen prijs wordt aangerekend;

Overwegende dat dit indruist tegen het algemeen belang;

Overwegende dat zowel bij het einde van de concessie als in geval van afschaffing en verplaatsing van een begraafplaats, er tal van praktische moeilijkheden rijzen voor de opruiming van het niet vergane lijk waaromtrent door de betrokkenen niets voorzien is en dewelke moeilijk op welvoeglijke wijze kunnen opgelost worden;

Overwegende dat gelet op artikel 4 van de wet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging er geen handelingen in strijd met de eerbied voor de doden mogen worden verricht;

Overwegende dat het gevaar niet denkbeeldig is, indien de continuïteit van de bevoering al te

waarborgen is, dat herstellingen dienen uitgevoerd te worden wat van aard is de orde te verstoren en de eerbied voor de doden in het gedrang te brengen;

Overwegende dat het toezicht op het functioneren van het koelingssysteem door de gemeente in het raam van haar politionele bevoegdheid over de begraafplaatsen, trouwens onverantwoorde lasten met zich meebrengt voor de gemeente;

Overwegende dat zolang er geen wettelijke voorschriften en bijzondere voorzieningen zijn getroffen voor de plaatsing van grafkelders met koelinstallatie, zulke operatie in elk opzicht strijdig is met de openbare hygiëne en openbare orde;

Overwegende immers dat te vrezen valt dat huidige toestand ongewenste navolging zal krijgen, met alle nefaste gevolgen vandien o.m. op het vlak van de openbare orde;

Overwegende dat bovenstaande overeenkomst tussen de heer VAN ROSSEM en de burgemeester van Knesselare bovendien strijdig is met artikel 1128 B.W. dat bepaalt dat alleen voorwerpen die in de handel zijn voorwerp kunnen uitmaken van overeenkomsten;

Overwegende dat in casu de gemeentelijke begraafplaats van Knesselare tot het openbaar domein behoort en zodoende buiten de handel gesloten is;

Overwegende dat daaruit volgt dat omtrent deze begraafplaatsen geen overeenkomst kon getroffen worden;

Overwegende dat het in casu niet louter een eenzijdige vergunningsakte betreft doch wel een daadwerkelijke overeenkomst in burgerrechtelijke zin, waar er in onderhavig geval duidelijk sprake is van een overeenstemming van aanbod en aanvaarding;

Overwegende dat de schenking van 250.000 fr. die de h. VAN ROSSEM toezegde aan de gemeente Knesselare gekoppeld is aan de opschortende voorwaarde van toekenning van de grafconcessie;

Overwegende dat dit ernstige twijfels doet rijzen nopens de animus donandi van de heer J.P. VAN ROSSEM, geldigheidsvoorwaarde voor de desbetreffende schenking, temeer daar de heer VAN ROSSEM een zelfde vergunningsaanvraag eerder aan het stadsbestuur van BRUGGE gericht heeft hetgeen hem evenwel geweigerd werd;

Overwegende dat gelet op alle bovenstaande redenen de hogergenoemde overeenkomst nietig is wegens strijdigheid met de openbare orde en de goede zeden op grond van de artikelen 6, 1131 en 1133 van het Burgerlijk Wetboek;

Overwegende dat voormelde overeenkomst immers afbreuk doet aan de fundamentele regelen ter bescherming van de orde in onze maatschappij en de regels van fatsoen die heden ten dage door vrijwel iedereen aanvaard worden;

Overwegende dat om alle hogervermelde redenen strijdig zijn met de wet en het algemeen belang :

- de overeenkomst van 30 april 1990 gesloten tussen de burgemeester handelend namens het college van burgemeester en schepenen en de heer J.P. VAN ROSSEM houdende concessieverlening en bijhorende voorwaarden;
- het besluit van 30 april 1990 van het college van burgemeester en schepenen van Knesselare houdende de concessieverlening en goedkeuring van de overeenkomst met de heer J.P. VAN ROSSEM;
- het besluit van 22 mei 1990 van de gemeenteraad van Knesselare houdende bekrachtiging van het besluit van het college van burgemeester en schepenen van 30 april 1990".

Het vernietigingsbesluit wordt op 12 juni 1990 aan de gemeente Knesselare betekend en in het Belgisch Staatsblad van 21 juni 1990 bekendgemaakt. Het beroep nr. A. 42.855/XII-1111 is tegen dat vernietigingsbesluit gericht.

1.5. De gemeenteraad van Knesselare neemt op 28 juni 1990 kennis van het vernietigingsbesluit.

In dezelfde vergadering verleent de gemeenteraad aan Jean-Pierre VAN ROSSEM toelating, op zijn kosten, "tot het plaatsen van een ondergrondse kabel op de gemeentelijke begraafplaats". Hij draagt het schepencollege op "nauwlettend toe te zien op de naleving van alle bepalingen van de op 30 april afgesloten overeenkomst met de heer J.P. Van Rossem".

Op 2 juli 1990 verleent het college van burgemeester en schepenen aan Jean-Pierre Van Rossem opnieuw een vijftigjarige concessie voor 12,6 m² op de gemeentelijke begraafplaats, tegen een prijs van 78.000 frank en keurt de afgesloten overeenkomst goed.

1.6. Op 2 augustus 1990 vernietigt de gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden enerzijds het gemeenteraadsbesluit van 28 juni 1990 en

anderzijds het besluit van 2 juli 1990 van het college van burgemeester en schepenen.

Die beslissingen zijn gemotiveerd als volgt :

a) het besluit tot vernietiging van het gemeenteraads-besluit :

"Overwegende dat het voormelde besluit van 28 juni 1990 van de gemeenteraad strijdig is met de wet en het algemeen belang schendt;

Overwegende dat zulks gemotiveerd wordt door dezelfde redenen als deze welke omstandig werden uiteengezet in het voornoemde vernietigingsbesluit van 11 juni 1990 van de gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt;

Overwegende dat de daarin vervatte redenen onverkort van gelding zijn en als integraal hernomen dienen te worden beschouwd, daar waar onderhavig besluit van 28 juni 1990 van de gemeenteraad van subsidiaire aard is ten opzichte van de eerder vernietigde beslissingen van het college en de gemeenteraad van Knesselare respectievelijk van 30 april en 22 mei 1990;

Overwegende dat onderhavig besluit van 28 juni 1990 van de gemeenteraad van Knesselare als accessorium van de genoemde beslissingen aangetast is door dezelfde onwettigheid;

Overwegende dat het besluit immers inzonderheid strijdig is met de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, zowel naar de letter als naar de geest;

Overwegende dat bij de toenmalige wetgever de bedoeling heeft voorgelegen dat het stoffelijk overschot op natuurlijke wijze moet kunnen ontbinden;

Overwegende dat de toelating tot het plaatsen van een ondergrondse electriciteitskabel voor de voeding van de koelapparatuur in de grafkelder, precies het tegenovergestelde beoogt;

Overwegende dat het voorts ook zo is dat het aanbrengen van electriciteitsleidingen in de grond van de gemeentelijke begraafplaats een privaat gebruik van het openbaar domein behelst dat de grafconcessie te buiten gaat en onverenigbaar is met de affectatie van begraafplaatsen;

Overwegende dat door het besluit van 28 juni 1990 tevens het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel geschonden werd, vermits voor één bepaald persoon particuliere voorwaarden worden toegestaan voor een bijzondere concessie welke als dusdanig niet voorzien is in het politiereglement op de gemeentelijke

begraafplaatsen van 31 mei 1977 van de gemeenteraad van Knesselare;

Overwegende dat het besluit van 28 juni 1990 zoals supra gesteld dient gelezen in samenhang met de vernietigde besluiten van het schepencollege en de gemeenteraad van 30 april en 22 mei 1990, en zodoende behept is met dezelfde onwettigheid;

Overwegende dat het besluit inzonderheid strijdig is met de openbare hygiëne, openbare orde en goede zeden;

Overwegende dat het besluit tevens strijdig is met artikel 119 van de Nieuwe Gemeentewet;

Overwegende dat het besluit van 28 juni 1990 aldus onwettig is en het algemeen belang schendt";

b) het vernietigingsbesluit van het besluit van het college van burgemeester en schepenen :

"Overwegende dat het voormelde besluit van het college getroffen werd in weerwil van het vernietigingsbesluit van 11 juni 1990 van de gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, waarbij het eerder getroffen besluit van 30 april 1990 van het college houdende het verlenen van een 50-jarige grafconcessie aan de heer J.P. Van Rossem, vernietigd werd;

Overwegende dat het voormelde vernietigingsbesluit aan het college van Knesselare genotificeerd werd bij aangetekend schrijven van 11 juni 1990;

Overwegende dat het voornoemde besluit van 2 juli 1990 van het college strijdig is met de wet en het algemeen belang;

Overwegende dat zulks gemotiveerd wordt door dezelfde redenen als deze welke omstandig werden uiteengezet in het voornoemde vernietigingsbesluit van 11 juni 1990 van de gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt;

Overwegende dat de daarin vervatte redenen onverkort van gelding zijn en als integraal hernomen dienen te worden beschouwd;

Overwegende immers dat waar het college stelt dat het machtiging heeft gekregen tot het verlenen van grafconcessies bij tariefreglement van 28 april 1983, het in ieder geval wettelijk niet kan gemachtigd zijn om de tarief en de andere voorwaarden van de grafconcessie te bepalen gelet op artikel 8 van de wet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging;

Overwegende dat in casu alle algemene en bijzondere voorwaarden van de speciale concessieverlening werden vastgelegd in de overeenkomst d.d. 30 april 1990 tussen de burgemeester handelend namens het college van burgemeester en schepenen en de heer J.P. VAN ROSSEM;

Overwegende dat noch de burgemeester, noch het college van burgemeester en schepenen over deze bevoegdheid beschikten;

Overwegende dat delegatie aan het schepencollege voor het verlenen van grafconcessies krachtens artikel 6 van de wet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging enkel betekent dat het college individuele concessies kan toestaan volgens vooraf door de gemeenteraad welomschreven voorwaarden en zonder onderscheid des persoons;

Overwegende dat het politiereglement op de gemeentelijke begraafplaatsen van 31 mei 1977 van de gemeenteraad van Knesselare de optiemogelijkheid tot installeren van een diepvriesgraf niet voorzien heeft;

Overwegende dat het feit dat de gemeenteraad van Knesselare bij besluit van 28 juni 1990 aan de heer J.P. VAN ROSSEM een strikt persoonlijke toelating heeft verleend tot het plaatsen van een ondergrondse kabel, hetgeen overigens zelf een onwettige beslissing is, de onwettigheid niet opheft;

Overwegende dat zelfs voor het geval de gemeenteraad het politiereglement op de begraafplaatsen in de zin zoals hiervoor gesteld zou aangepast hebben, quod non, er andere fundamentele wettigheidsbezwaren blijven bestaan tegen om het even welk regelement of beslissing die het plaatsen van diepvriesinstallaties op een gemeentelijke begraafplaats toestaat, ongeacht welke instantie voor het nemen van deze beslissing verantwoordelijk is;

Overwegende dat, onafgezien van het bevoegdheidsprobleem, het besluit van 2 juli 1990 van het college immers inzonderheid strijdig is met de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, zowel naar de letter als naar de geest;

Overwegende dat bij de toenmalige wetgever de bedoeling heeft voorgelegen dat het stoffelijk overschot op natuurlijke wijze moet kunnen ontbinden;

Overwegende dat het verlenen van een concessie voor het plaatsen van een koelgraf precies het tegenovergestelde beoogt;

Overwegende dat het voorts ook zo is dat het aanbrengen van electriciteitsleidingen en koelapparatuur in de grond van de gemeentelijke begraafplaats een privaat gebruik van het openbaar domein behelst dat de grafconcessie te buiten gaat en onverenigbaar is met affectatie van begraafplaatsen;

Overwegende dat door het besluit van 2 juli 1990 tevens het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel geschonden werd, vermits voor één bepaald persoon particuliere voorwaarden worden toegestaan voor een bijzondere concessie welke als dusdanig niet voorzien is in het politiereglement op de gemeentelijke begraafplaatsen van 31 mei 1977 van de gemeenteraad van Knesselare;

Overwegende dat het besluit van 2 juli 1990 overigens dient gelezen in samenhang met de vernietigde besluiten van het schepencollege en de gemeenteraad van 30 april en 22 mei 1990, en zodoende behept is met dezelfde onwettigheid;

Overwegende dat het besluit inzonderheid strijdig is met de openbare hygiëne, openbare orde en goede zeden;

Overwegende dat het besluit tevens strijdig is met artikel 116 van de Nieuwe gemeentewet;

Overwegende dat het besluit van 2 juli 1990 aldus onwettig is en het algemeen belang schendt";

De vernietigingsbesluiten worden aan de gemeente Knesselare betekend op 6 augustus 1990 en bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad op 28 augustus 1990. Zij vormen het voorwerp van respectievelijk de annulatieberoepen nr. A. 43.145/XII-1112 en nr. A. 43.146/XII-1113.

Het beroep A. 42.855/XII - 1111.

2.1. Overwegende dat de verwerende partij in haar laatste memorie betoogt dat de gemeenteraad van Knesselare slechts op 17 december 1991 en na dienaangaande door de auditeur-verslaggever uitgenodigd te zijn aan het college van burgemeester en schepenen de machtiging heeft verleend om het annulatieberoep nr. A. 42.855/XII-1111 in te stellen; dat zij betoogt dat die beslissing niet toelaat uit te maken of er maanden voordien wel rechtsgeldig, d.w.z. namens de gemeente, een verzoekschrift ingediend is aangezien het oorspronkelijk verzoekschrift uitgaat van het college van burgemeester en schepenen en er niet in vermeld is dat het college toen het geding ingesteld heeft namens de gemeente; dat zij vraagt dat de gemeente Knesselare met een uittreksel uit de notulen van het college van burgemeester en schepenen zou bewijzen dat het annulatieberoep daadwerkelijk namens de gemeente ingesteld is;

2.2. Overwegende dat de gemeente Knesselare reeds op 13 augustus 1990 een uittreksel uit het register van de beraadslagingen van 30 juli 1990 van het college van burgemeester en schepenen in het dossier heeft neergelegd naar luid waarvan besloten wordt om, "gelet op de bepalingen van de nieuwe gemeentewet, inzonderheid art. 123, 8°", bij de Raad van State in beroep te komen tegen het besluit van 11 juni 1990 van de gemeenschapsminister; dat die beslissing duidelijk aantoonst dat het college van burgemeester en schepenen ter zake opgetreden is als het orgaan dat bevoegd is om de gemeente in rechte te vertegenwoordigen; dat de gemeenteraad van Knesselare op 17 december 1991 besloten heeft om aan het college van burgemeester en schepenen de door artikel 270 van de nieuwe gemeentewet vereiste machtiging te verlenen; dat het geding nr. A. 42.855/XII-1111 rechtsgeeldig voor de gemeente Knesselare aanhangig is gemaakt;

3.1. Overwegende dat de verwerende partij in haar laatste memorie het belang van de gemeente betwist; dat zij uiteenzet dat het belang van de gemeente verbonden is met het recht van Jean-Pierre VAN ROSSEM om een concessie aan te vragen en dienaangaande met de gemeente een overeenkomst te sluiten, welk recht dan weer slechts kan bestaan wanneer blijkt dat hij de bevoegdheid had om in naam van zijn overleden echtgenote een keuze te maken over de bijzondere wijze van lijkbezorging die in de overeenkomst uitvoering heeft gekregen;

3.2. Overwegende dat met het in de zaak A. 42.855/XII-1111 bestreden besluit de verwerende partij het besluit van 30 april 1990 van het college van burgemeester en schepenen in al zijn bepalingen vernietigd heeft, dus ook waar het aan Jean-Pierre VAN ROSSEM een concessie verleent voor een oppervlakte van 12,6 m² op de gemeentelijke begraafplaats tegen betaling van het vastgestelde tarief; dat de verwerende partij niet betwist dat Jean-Pierre VAN ROSSEM de vereiste

hoedanigheid had om die concessie aan te vragen; dat de vernietiging van het besluit van 30 april 1990 gesteund is op de bevoegdheidsoverschrijding door het college van burgemeester en schepenen aangezien het, zonder daartoe van de gemeenteraad opdracht te hebben gekregen, een grafconcessie heeft toegestaan en de voorwaarden ervan bepaald heeft en op de onbevoegdheid van de gemeenteraad om een onwettig besluit van het college van burgemeester en schepenen te bekrachtigen; dat de gemeente er belang bij heeft een dergelijk vernietigingsbesluit, omdat het de werking van haar organen aangaat, vernietigd te zien;

Overwegende dat een gemeente er ook belang bij heeft een besluit vernietigd te zien waarbij de toezichthoudende overheid haar belet met een derde een overeenkomst te sluiten betreffende de wijze waarop gebruik zal gemaakt worden van een concessie op de gemeentelijke begraafplaats;

4. Over de gegrondheid van het beroep in de zaak A. 42.855/XII-1111.

Overwegende dat de gemeente Knesselare in een enig middel stelt dat het bestreden besluit geen steun vindt in een "wettelijk en voldoende motief"; dat in het kader van dat middel de Raad van State moet nagaan of de verschillende in het vernietigingsbesluit zelf neergeschreven motieven, beoordeeld in functie van de door de verzoekende partij ontwikkelde argumentatie, de toets van de wettigheid kunnen doorstaan;

4.1.1. Overwegende dat de verzoekende partij in een eerste onderdeel van het middel betwist dat het college van burgemeester en schepenen onbevoegd zou zijn om grafconcessies te verlenen op de gemeentelijke begraafplaats omdat de gemeenteraad van Knesselare op 28 april 1983 besloten heeft dat "de concessies voor grafruimte worden toegestaan door het Schepencollege";

4.1.2. Overwegende dat artikel 6, eerste en tweede lid, en artikel 8 van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging zoals die bepalingen van toepassing waren op het ogenblik dat het bestreden besluit genomen is, luiden als volgt :

artikel 6 : "De gemeenteraad kan op de gemeentelijke begraafplaatsen grafconcessies verlenen.

Hij kan die bevoegdheid opdragen aan het college van burgemeester en schepenen".

artikel 8 : "De gemeenteraad stelt het tarief en de voorwaarden voor het verlenen van de concessies vast";

Overwegende dat artikel 1 van het besluit van 28 april 1983 van de gemeenteraad van Knesselare betreffende "gemeentelijke begraafplaatsen. Tarief-reglement" bepaalt :

"De concessies voor grafruimte worden toegestaan door het Schepencollege mits inachtneming van de minimumprijzen die hierna per vierkante meter oppervlakte bepaald zijn".

Overwegende dat artikel 1 van het gemeenteraadsbesluit van 28 april 1983 duidelijk aan het college van burgemeester en schepenen de bevoegdheid delegeert om grafconcessies toe te staan; dat dat besluit ook de tarieven vaststelt voor de grafconcessies; dat de omstandigheid dat de delegatie aan het college van burgemeester en schepenen opgenomen is in een besluit dat ook een tariefregeling bevat de rechtsgeldigheid van die overeenkomstig artikel 6 van de wet van 20 juli 1971 door de gemeenteraad gegeven delegatie niet aantast; dat een besluit, waarbij het college van burgemeester en schepenen van die delegatie gebruik maakt, niet onwettig is omdat het niet formeel naar het delegatiebesluit van de gemeenteraad verwijst of omdat het gemeentebestuur dat besluit niet tezamen met het toepassingsbesluit aan de toezichthoudende overheid overlegt;

Overwegende dat de verwerende partij er vanuit gaat dat het college van burgemeester en schepenen met de goedkeuring van de overeenkomst met Jean-Pierre VAN ROSSEM de voorwaarden voor een grafconcessie heeft bepaald, hetgeen hem door artikel 8 van de wet van 20 juli 1971 absoluut verboden zou zijn; dat de Raad van State die stelling niet kan bijvallen; dat immers het voornoemde artikel 8 aan de gemeenteraad de bevoegdheid verleent om "de voorwaarden voor het verlenen van de concessies (vast te stellen)", d.w.z. de voorwaarden te bepalen die vervuld moeten zijn om een grafconcessie te verkrijgen, terwijl (1) de in de overeenkomst van 30 april 1990 uitgewerkte regeling betrekking heeft op de wijze waarop de in artikel 1 en 2 van het besluit van 30 april 1990 verleende concessie uitgevoerd zal kunnen worden -d.w.z hoe de concessiehouder zijn gebruiksrecht zal kunnen uitoefenen-, terwijl (2) de gemeenteraad bij de vaststelling van de voorwaarden overeenkomstig artikel 8 van de wet van 20 juli 1971 van de verbintenis om de grafconcessie op een bepaalde wijze te gebruiken, te dezen door het invoegen van een verbod om in de geconcedeerde grond een koelinstallatie aan te brengen, geen voorwaarde heeft gemaakt om een grafconcessie te verlenen en terwijl (3) de gemeenteraad die beperking op het gebruiksrecht ook niet bij de politiemaatregelen in afdeling IV van het reglement heeft vermeld; dat derhalve de gemeenschapsminister rechtens niet deugdelijk heeft kunnen vaststellen dat het college van burgemeester en schepenen onbevoegd was om het recht van gebruik van een individuele grafconcessie naar eigen inzicht in goede banen te leiden; dat hij in die vaststelling ook geen redenen kon vinden om het bekrachtigingsbesluit van de gemeenteraad te vernietigen; dat het eerste onderdeel van het middel gegrond is;

4.2.1. Overwegende dat de verzoekende partij in een tweede onderdeel van het middel betwist dat het college-

besluit van 30 april 1990 het gelijkheidsbeginsel zou schenden in de zin dat voor één bepaalde persoon particuliere voorwaarden worden toegestaan waarin als zodanig niet voorzien wordt in het politiereglement op de gemeentelijke begraafplaatsen van 31 mei 1977; dat zij betoogt dat dit beginsel tot gelijke behandeling verplicht wanneer zich gelijke gevallen aandienen terwijl in dit geval de concessie in kwestie een eerste geval betreft en dat, indien het gelijkheidsbeginsel ook betekent dat een individuele beslissing geen uitzonderingen mag maken op een algemeen reglement, in dit geval een algemeen reglement onbestaande is;

4.2.2. Overwegende dat het politiereglement op de gemeentelijke begraafplaatsen van 31 mei 1977 van de gemeenteraad van Knesselare geen bepaling bevat die het installeren van een diepvriesgraf verbiedt; dat de verwerende partij niet betwist dat de grafkelder noch qua constructie noch qua opmaak afwijkt van de andere grafkelders en dat het bovengronds grafmonument volledig conform de voorschriften is, zowel wat betreft uitzicht als afmetingen; dat sub 4.1.2 er reeds op gewezen is dat de bepalingen van de overeenkomst van 30 april 1990 niet verschijnen als voorwaarden waarvan het verlenen van de grafconcessie afhangt, maar als niet door het gemeentereglement verboden modaliteiten m.b.t. het gebruiksrecht van de concessie;

Overwegende dat het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel niet geschonden wordt doordat, zonder dat het daarvoor kan steunen op een algemene vooraf vastgestelde regeling, een bestuur binnen de grenzen van zijn bevoegdheid een concrete regeling uitwerkt voor een bijzondere situatie; dat het gelijkheidsbeginsel slechts ter sprake kan komen wanneer diverse concrete gevallen tegenover elkaar komen te staan en wanneer aan de ene persoon wordt geweigerd wat aan de andere is toegestaan; dat het tweede onderdeel van het middel gegrond is;

4.3.1. Overwegende dat de verzoekende partij in een derde onderdeel van het middel betwist dat het besluit van 30 april 1990 niet conform zou zijn noch aan de letter noch aan de geest van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging -het bestreden besluit verwijst naar de artikelen 7, 12 en 19, laatste lid en naar het rotatiesysteem dat de wet heeft willen garanderen- omdat het de bedoeling van de wetgever was een stoffelijk overschot zonder vertraging te laten ontbinden, omdat niets in de wet erop wijst dat het mogelijk moest zijn lijken voor een onbepaalde tijd op begraafplaatsen te bewaren en omdat een grafkelder in geconcedeerde grond, waaraan een koelinstallatie niet inherent is, niet dient om natuurlijke processen kunstmatig te vertragen; dat zij dienaangaande uiteenzet wat volgt : de wet van 20 juli 1971, noch enige andere wet, verbiedt de plaatsing van een koelinstallatie in een grafkelder; uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 20 juli 1971 blijkt dat een verbod op het gebruik van producten die de ontbinding van een lijk vertragen of verhinderen te drastisch werd bevonden, inzonderheid ten aanzien van begraafplaatsen zonder veel rotatie; in dit geval is er geen enkele rotatie van begravingen in het vooruitzicht; de gemeenschapsminister maakt geen onderscheid tussen een begraving in "volle grond" en een begraving in een "grafkelder" in een voor 50 jaar geconcedeerde grond;

4.3.2. Overwegende dat artikel 12 van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, zoals die van toepassing was op de datum dat het bestreden besluit genomen is, bepaalt :

"Het gebruik van doodkisten, foedralen, doodswaden en producten die de natuurlijke en normale ontbinding van het lijk beletten, kan door de gemeenteraad worden verboden";

Overwegende dat die bepaling geen algemeen verbod instelt op het gebruik van materialen en producten die de natuurlijke ontbinding van een stoffelijk overschot kunnen vertragen of verhinderen maar dat zij dienaangaande aan de gemeenteraad een discretionaire bevoegdheid verleent; dat, naar uit de parlementaire voorbereiding van de wet blijkt, die discretionaire bevoegdheid aan de gemeenteraad is verleend met het oog op het geven van een decente oplossing aan het rotatiesysteem dat op een begraafplaats gehanteerd wordt (zie de memorie van toelichting bij het ontwerp van wet, Parl. Doc. Kamer, 1969-1970, 725-1, p. 4; zie ook de verklaring van de minister van Binnenlandse Zaken bij de bespreking van het ontwerp in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, Parl. Hand. Kamer, 1970-1971, vergadering 18 maart 1971, p. 21); dat uit die bepaling derhalve niet afgeleid kan worden dat het verboden is in geconcedeerde grond een installatie te plaatsen die voor de duur van de concessie een natuurlijke ontbinding van een stoffelijk overschot verhindert of vertraagt;

Overwegende dat artikel 19, derde lid, van de wet bepaalt :

"(...)
De binnen de omheining van de begraafplaats gevonden stoffelijke overblijfselen worden overgebracht op een daartoe bestemd perceel van de begraafplaats";

Overwegende dat die bepaling een wettelijke oplossing biedt voor het geval er bij de toepassing van het rotatiesysteem, waarop ook artikel 12 betrekking heeft, in geval van hergebruik van de grond, en inzonderheid van niet-geconcedeerde grond, toch nog stoffelijke overblijfselen worden aangetroffen; dat zij er op dezelfde wijze als artikel 12 niet aan in de weg staat dat in geconcedeerde grond materialen worden

gebruikt die de natuurlijke ontbinding vertragen of verhinderen;

Overwegende dat de wet van 20 juli 1971, door in artikel 7 te bepalen dat concessies "voor ten hoogste vijftig jaar verleend (worden)" duidelijk wenste af te stappen van het systeem van de altijddurende concessie; dat, aangezien met die bepaling de bedoeling voorlag om onder meer de gemeentebesturen te ontdoen van de blijvende last met betrekking tot het in stand houden van min of meer verwaarloosde graven ten gevolge van het verdwijnen van desbetreffende familiebanden (parl. doc. Kamer, 1969-1970, stuk 725-1, pag. 3 en stuk 725-6, pag. 3; Parl. Doc. Senaat, 1970-1971, stuk 463, pag. 12), er ook niet de bedoeling uit afgeleid kan worden dat stoffelijke overschotten op natuurlijke wijze en zonder vertraging moeten kunnen ontbinden; dat concessies trouwens op eenvoudige aanvraag hernieuwd kunnen worden;

Overwegende, besluitend, dat de Raad van State in de wet van 20 juli 1971, zoals die ten tijde van het bestreden besluit van kracht was, geen bepaling ontwaart die, in beginsel, de toepassing van conserverende praktijken of het gebruik van op conservatie gerichte materialen in geconcedeerde grond belet of waarin een dergelijke bedoeling kan gelezen worden; dat de verwerende partij dan ook ten onrechte het vernietigingsbesluit gesteund heeft op de letter en de geest van de wet van 20 juli 1971; dat het onderdeel van het middel gegrond is;

4.4.1. Overwegende dat de verzoekende partij in een vierde onderdeel van het middel betwist dat het aanbrengen van elektriciteitsleidingen in de grond van de gemeentelijke begraafplaats een privaatief gebruik van het openbaar domein behelst dat de grafconcessie te buiten gaat en onverzoenbaar is met de affectatie van

begraafplaatsen; dat zij betoogt dat op alle begraafplaatsen allerlei nutsvoorzieningen aanwezig zijn die ook het privaat gebruik dienen (zo bijvoorbeeld water- en elektriciteitsleiding voor onderhoudswerk aan familiegraven); dat volgens haar het standpunt van de gemeenschapsminister ertoe moet leiden dat alle nutsvoorzieningen die op het openbaar domein zijn aangebracht maar die de private personen dienstig zijn (kabeltelevisie-drinkwaterleidingen) verwijderd moeten worden;

4.4.2. Overwegende dat het aanbrengen van de vereiste elektriciteitsleidingen voor de koelinstallatie een noodzakelijk accessorium is van de toelating tot de plaatsing van de koelinstallatie; dat niet wordt ingezien waarom het aanbrengen van een elektriciteitskabel in de grond volgens de instructies van het college van burgemeester en schepenen onverzoenbaar zou zijn met de bestemming van een begraafplaats; dat het bestreden besluit op dat vlak onvoldoende verduidelijking brengt; dat het onderdeel van het middel gegrond is;

4.5.1. Overwegende dat de verzoekende partij zich in een vijfde onderdeel van het middel verzet tegen het motief dat voor het aanbrengen van de bekabeling in het openbaar domein geen prijs wordt aangerekend en dat dit indruist tegen het algemeen belang; dat volgens haar voor geen enkele nutsvoorziening op het openbaar domein een prijs werd of wordt aangerekend en dat trouwens de levering van de elektriciteit voor de koelinstallatie in het graf van Niki ANNYS geregeld is in een contract dat de familie heeft afgesloten met de elektriciteitsmaatschappij, aan hetwelk de gemeente op geen enkele wijze deelneemt;

4.5.2. Overwegende dat de plaatsing van de kabel het voorwerp uitmaakt van een overeenkomst tussen de elektriciteitsmaatschappij en Jean-Pierre VAN ROSSEM,

die alle kosten van de elektrische voorziening ten laste moet nemen, dus ook de kosten van het plaatsen van de kabel; dat voor het overige de Raad van State niet inziet waarom het gemeentebestuur tegen het algemeen belang zou handelen louter doordat het geen financiële vergoeding vraagt voor het plaatsen van een kabel in het openbaar domein; dat het bestreden besluit die verduidelijking niet bijbrengt; dat het onderdeel van het middel gegrond is;

4.6.1. Overwegende dat de verzoekende partij in een zesde onderdeel van het middel het motief betwist dat er bij het einde van de concessie of in geval van afschaffing of verplaatsing van een begraafplaats praktische problemen zullen rijzen "voor de opruiming van het niet-vergane lijk" en dat in geval van herstellingen aan de diepvriesinstallatie het niet denkbeeldig is dat handelingen zullen gesteld worden die indruisen tegen de door artikel 4 van de wet van 20 juli 1971 ingestelde plicht van eerbied voor de doden; dat de verzoekende partij daartegen aanvoert dat niet aangetoond wordt dat er zich moeilijkheden zullen voordoen, dat defecten aan de installatie zullen leiden tot een normale ontbinding van het lijk zonder dat enige wijziging moet worden aangebracht aan de concessie, aan de grafkelder of aan het grafmonument en dat het onderhoud van de elektrische installatie en de herstellingen uitgevoerd kunnen worden zonder de kelder te openen;

4.6.2. Overwegende dat de verwijzing naar praktische problemen bij het einde van de concessie of op het ogenblik van de afschaffing of verplaatsing van de begraafplaats, begrepen in de zin dat de gemeente dan geconfronteerd kan worden met stoffelijke resten op een wijze die geen respectvolle behandeling toelaat, zeer sterk gerelativeerd moet worden aangezien de verzoekende partij, naar blijkt uit haar uiteenzetting in het derde

onderdeel van het middel, voor de betrokken begraafplaats geen rotatiesysteem in het vooruitzicht gesteld heeft en aangezien het dossier geen enkel gegeven bevat dat erop kan wijzen dat het de bedoeling van de gemeente is het kerkhof te verplaatsen of af te schaffen; dat integendeel uit het dossier van de verzoekende partij blijkt dat er in 1982 nog tot de uitbreiding van de begraafplaats besloten is; dat, die vaststellingen voor ogen, het bestreden besluit zonder nadere concrete motivering conclusies trekt uit gegevens die veeleer een zuivere hypothese zijn dan een realistische verwachting;

Overwegende daarenboven dat, zo weliswaar artikel 12 van de wet van 20 juli 1971 aan de gemeenteraad de bevoegdheid heeft verleend om, in functie van een rotatiesysteem, materialen en producten te verbieden die de normale ontbinding van een stoffelijk overschot kunnen tegengaan -bevoegdheid die sinds de wetswijziging van 20 september 1998 aan de gemeenten is ontnomen-, in dit geval vastgesteld moet worden dat de gemeenteraad van Knesselare dat verbod niet ingesteld heeft; dat er dus in de gemeente Knesselare geen nood bleek te bestaan aan een algemene regeling gericht op het voorkomen van problemen bij het wedergebruik van de grond; dat de toezichthoudende overheid bij de toetsing van een gemeentebesluit met betrekking tot een concrete begraafing haar visie op de decente behandeling van stoffelijke resten niet in de plaats van de gemeenteraad kan stellen;

Overwegende voor het overige dat de verzoekende partij terecht aanvoert dat eventuele defecten in de installatie hoogstens tot gevolg zullen hebben dat het begraven lichaam aan de normale ontbinding onderhevig wordt zonder dat nog enige handeling moet worden gesteld die het aan de doden verschuldigde respect in het gedrang kan brengen;

Overwegende, besluitend, dat de verwerende partij in de vrees voor het opdoemen van moeilijkheden die niet te verzoenen zijn met de aan de doden verschuldigde eerbied geen deugdelijk motief kan vinden om het bestreden besluit te vernietigen; dat het onderdeel van het middel gegrond is;

4.7.1. Overwegende dat de verzoekende partij zich in een zevende onderdeel van het middel verzet tegen de overweging in het bestreden besluit als zou het toezicht door de gemeente op het functioneren van het koelings-systeem onverantwoorde lasten meebrengen; dat zij betoogt dat zij dienaangaande geen enkele verplichting heeft;

4.7.2. Overwegende dat noch de overeenkomst van 30 april 1990, noch het besluit van het college van burgemeester en schepenen van dezelfde datum voor de gemeente een verplichting instellen; dat in artikel 5, lid 2, van de overeenkomst de gemeente zich alleen maar bereid verklaart om in geval van defect de installateur te verwittigen maar dat de gemeente zich voor het overige contractueel van elke verantwoordelijkheid bevrijd heeft door in artikel 5, eerste lid, van de overeenkomst te vermelden : "Er is geen verhaal mogelijk tegen de gemeente Knesselare bij een eventueel defect aan de koelinstallatie"; dat het onderdeel gegrond is;

4.8.1. Overwegende dat de verzoekende partij in een achtste onderdeel van het middel betwist dat de ontstentenis van "wettelijke voorschriften en bijzondere voorzieningen" tot gevolg heeft dat de opgezette operatie strijdig is met de openbare hygiëne en de openbare orde en dat zij als een precedent zal worden gezien, aangezien naar haar oordeel de grafkelder niet afwijkt van andere grafkelders en het bovengronds grafmonument ook conform de voorschriften is, en aangezien een lichaam dat niet in ontbinding is

volstrekt hygiënisch is; dat zij van oordeel is dat de gemeenschapsminister de grens van de redelijkheid overschreden heeft en heel wat vragen onbeantwoord gelaten heeft;

4.8.2. Overwegende dat in het bestreden besluit niet uiteengezet wordt op welke wijze de openbare orde en de openbare gezondheid in de gemeente worden bedreigd; dat inzonderheid niet wordt uiteengezet op welke wijze een diepgekoeld stoffelijk overschot een groter gevaar voor de openbare gezondheid zou vormen dan een lijk in ontbinding; dat trouwens, zoals hoger uiteengezet, de wet van 20 juli 1971, zoals die ten tijde van het bestreden besluit bestond, precies uitgaat van de gedachte dat conserverende praktijken enkel verboden zijn in de mate dat de gemeenteraad daartoe heeft besloten; dat een vrees voor precedentes in beginsel geen rechtsgeldige grondslag kan vormen voor een vernietigingsbesluit; dat dit onderdeel van het middel gegrond is;

4.9.1. Overwegende dat de verzoekende partij zich in het negende onderdeel van het middel verzet tegen het motief dat de vernietigde overeenkomst strijdig is met artikel 1128 van het Burgerlijk Wetboek aangezien het voorwerp van de overeenkomst buiten de handel is daar de gemeentelijke begraafplaats van Knesselare tot het openbaar domein behoort; dat volgens de verzoekende partij de toezichthoudende overheid niet bevoegd is om uitspraak te doen over de geldigheid of de nietigheid van een "overeenkomst naar burgerlijk recht";

4.9.2. Overwegende dat het feit dat het openbaar domein buiten de handel is en dat enkel goederen die in de handel zijn het voorwerp van overeenkomsten kunnen zijn, niet belet dat op het openbaar domein een concessie, zijnde een complexe handeling waarin rechten van contractuele aard tussen de overheid en de

concessionaris verstrengeld zijn met een reglementair bestanddeel, wordt verleend; dat in dit geval het college van burgemeester en schepenen aan Jean-Pierre VAN ROSSEM een grafconcessie heeft verleend en dat dit college daarvoor door het gemeenteraadsbesluit van 28 april 1983 overeenkomstig artikel 6 van de wet van 20 juli 1971 bevoegd is gemaakt; dat in het kader van die concessie een overeenkomst gesloten is waarin de modaliteiten van de verleende concessie vastgelegd zijn, o.m. de plaatsing van een koelinstallatie; dat de gemeente met het sluiten van die overeenkomst haar bevoegdheid als concessieverlenende overheid niet te buiten is gegaan; dat het onderdeel van het middel gegrond is;

4.10.1. Overwegende dat de verzoekende partij zich in een laatste onderdeel verzet tegen het motief dat de schenking van 250.000 frank door Jean-Pierre VAN ROSSEM aan de gemeente, onder de opschortende voorwaarde van het verlenen van de grafconcessie, ernstige twijfels doet ontstaan nopens de animus donandi van de schenker zodat de openbare orde en de goede zeden zijn geschonden; dat zij van oordeel is dat de concessie verleend is onder dezelfde voorwaarden als alle andere concessies op de gemeentelijke begraafplaats, dat de schenking niet inherent is aan het toekennen van de concessie en dat zij er geen opschortende voorwaarde voor vormt;

4.10.2. Overwegende vooreerst dat de vaststelling zich opdringt dat voor de inwerkingtreding van de wet van 20 juli 1971 het systeem van de concessie van grond op de begraafplaats precies tot doel had aan de wel-doeners uit de gemeente een bewijs van erkentelijkheid te bieden;

Overwegende vervolgens dat de vaststelling dat de schenking wordt verleend onder de voorwaarde dat

de grafconcessie verkregen wordt niet relevant in het kader van dit geschil aan de orde kan worden gesteld, omdat hier niet wordt geoordeeld over de legaliteit van een schenking aan de gemeente maar over de legaliteit van een toegekende grafconcessie terwijl ook niet aangetoond wordt -zelfs niet beweerd- dat de grafconcessie wordt verleend omdat de gemeente een schenking verkrijgt; dat het onderdeel van het middel gegrond is;

4.11.1. Overwegende dat het gegrond bevinden van de verschillende onderdelen van het middel tot gevolg heeft dat het besluit van 30 april 1990 van het college van burgemeester en schepenen geen enkel regelmatig motief bevat;

4.11.2. Overwegende dat, nu de verwerende partij in de aangehaalde motieven geen reden kon vinden om het besluit van het college van burgemeester en schepenen te vernietigen, de vaststelling dat de bekrachtiging van dat onregelmatig geachte besluit eveneens onregelmatig is, geen deugdelijke grondslag heeft; dat dienvolgens ook de vernietiging zich opdringt van het besluit van 11 juni 1990 waarbij de gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden het gemeenteraadsbesluit van 22 mei 1990 vernietigt;

Het beroep A. 43.146/XII-1113.

5.1. Overwegende dat het gegrond bevinden van het beroep in de zaak 42.855/XII-1111 tot gevolg heeft dat het besluit van 30 april 1990 van het college van burgemeester en schepenen en het besluit van 22 mei 1990 van de gemeenteraad van Knesselare herleven; dat dienvolgens een uitspraak over het beroep tegen het besluit van 2 augustus 1990 van de gemeenschapsminister waarbij het besluit van 2 juli 1990 van het college van burgemeester en schepenen -dat inhoudelijk identiek is aan het besluit van 30 april 1990- wordt vernietigd aan de

verzoekende partijen geen enkel bijkomend voordeel kan opleveren; dat zij derhalve geen belang hebben ook dat besluit van 2 augustus 1990 vernietigd te zien; dat de gegevens van de zaak wel van die aard zijn dat het past de kosten van het geding ten laste van de verwerende partij te leggen;

Het beroep A. 43.145/XII-1112.

6.1. Overwegende dat de verwerende partij opwerpt dat het beroep zonder voorwerp is of, minstens, dat de verzoekende partijen het vereiste belang ontberen aangezien de toelating tot het plaatsen van een ondergrondse kabel slechts een accessorium is van het besluit van het college van burgemeester en schepenen houdende de toekenning van een grafconcessie terwijl die concessie door de gemeenschapsminister vernietigd is;

6.1.1. Overwegende dat bij de behandeling van het eerste beroep is vastgesteld dat het besluit van het college van burgemeester en schepenen van 30 april 1990 en het besluit van de gemeenteraad van 22 mei 1990 onterecht door de gemeenschapsminister vernietigd werden; dat bijgevolg de verzoekende partijen hun belang bij de handhaving van wat als een accessorium van die besluiten wordt gezien niet verliezen;

6.1.2. Overwegende dat uit door de auditeur-verslaggever ingewonnen inlichtingen, die de verzoekende partijen in hun laatste memorie niet tegengesproken hebben, gebleken is dat de koelinstallatie boven het graf van Niki ANNYS in 1991 maandenlang wegens een defect buiten werking is gebleven; dat die vaststelling vragen doet rijzen bij het belang dat verzoeker Jean-Pierre VAN ROSSEM nog kan hebben bij de vernietiging van de in deze zaak bestreden beslissing van 2 augustus 1990; dat de auditeur in zijn verslag over de zaak die vraag aan de orde heeft gesteld en dat de betrokken

verzoeker de twijfel met betrekking tot zijn belang niet in een laatste memorie heeft weggenomen; dat derhalve de vaststelling zich opdringt dat het beroep aan de kant van de tweede verzoekende partij onontvankelijk is;

6.2. Overwegende dat in het bestreden besluit van 2 augustus 1990 van de gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden wordt uiteengezet dat het gemeenteraadsbesluit van 28 juni 1990 houdende de toelating om op de gemeentelijke begraafplaats een elektriciteitskabel in de grond te leggen strijdig is met de wet en het algemeen belang schaadt om de redenen die "omstandig werden uiteengezet in het (...) vernietigingsbesluit van 11 juni 1990" en die onverkort geldig blijven aangezien het gemeenteraadsbesluit "van subsidiaire aard is ten opzichte van de eerder vernietigde beslissingen van het college van burgemeester en schepenen en de gemeenteraad" en als "accessorium (...) aangetast is door dezelfde onwettigheid"; dat het besluit dan vier onwettigheden op het voorplan brengt, te weten (1) de strijdigheid met de letter en de geest van de wet van 20 juli 1971, (2) het aanleggen van een elektriciteitskabel in de grond van een begraafplaats betreft een privaat gebruik van het openbaar domein dat de grafconcessie te buiten gaat en dat onverenigbaar is met de bestemming van een begraafplaats, (3) het toestaan aan één persoon van bijzondere concessievoorwaarden kan geen grond vinden in het gemeentelijk politiereglement van 31 mei 1977 en (4) er is strijdigheid met de openbare gezondheid, de openbare orde en de goede zeden;

6.3.1. Overwegende dat de verzoekende partij in haar tweede middel aanvoert dat er geen wettelijk bezwaar bestaat tegen het leggen van een elektrische kabel op een begraafplaats, dat zij in het derde middel stelt dat er van een schending van het gelijkheidsbeginsel geen sprake kan zijn omdat nooit eerder een

vergunning voor het leggen van een kabel naar een koelinstallatie in een grafkelder is aangevraagd of geweigerd en in het zesde middel dat redelijkerwijze het besluit van de gemeenteraad niet kan geacht worden in strijd te zijn met de openbare orde en de goede zeden en dat het ook voor de openbare gezondheid geen gevaar betekent omdat een lichaam dat niet in ontbinding verkeert geen enkel gevaar oplevert voor de volksgezondheid;

6.3.2. Overwegende dat de verwerende partij in haar memorie van antwoord verwijst naar de bedoeling van de wetgever om, in geval van begrafenis, de lijken te laten ontbinden, naar het feit dat het gemeentelijk politiereglement de specifieke wijze van begraven die door Jean-Pierre VAN ROSSEM gewenst is niet toelaat aangezien er voor die wijze van begraven geen ruimte beschikbaar is gesteld en aangezien niet aangenomen kan worden dat de toelating tot het oprichten en exploiteren van een koelinstallatie inherent is aan een grafconcessie; dat zij ook betoogt dat er een schending van het gelijkheidsbeginsel bestaat wanneer de gemeente aan één persoon geeft wat zij niet wettig aan andere personen kan geven en dat de bedreiging van de openbare orde en de goede zeden verband houdt met het bewaren van een lijk in een koelkelder;

6.3.3. Overwegende dat de aan de orde gestelde middelen reeds gegrond bevonden zijn in het kader van de bespreking van het beroep nr. G/A 42.855/XII-1111 hiervoor; dat zij daar allen gegrond bevonden zijn en dat die bespreking integraal betrokken kan worden op de verschillende motieven van het hier besproken besluit; dat dienvolgens vastgesteld wordt dat ook de motieven vermeld in het besluit van 2 augustus 1990, houdende vernietiging van het gemeenteraadsbesluit van 28 juni 1990, de toets van de wettigheid niet doorstaan; dat de aangevoerde middelen gegrond zijn,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd worden :

- het besluit van 11 juni 1990 van de gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt waarbij vernietigd worden :
 - het besluit van 30 april 1990 van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Knesselare, houdende grafconcessieverlening aan Jean-Pierre VAN ROSSEM en houdende goedkeuring van de met Jean-Pierre VAN ROSSEM afgesloten overeenkomst;
 - het besluit van 22 mei 1990 van de gemeenteraad van Knesselare houdende bekrachtiging van voormeld besluit;
- het besluit van 2 augustus 1990 van de gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, waarbij het besluit van 28 juni 1990 van de gemeenteraad van Knesselare, houdende het verlenen van toelating aan J.-P. Van Rossem tot het plaatsen van een ondergrondse kabel op de gemeentelijke begraafplaats vernietigd wordt.

Artikel 2.

De beroepen worden voor het overige verworpen.

Artikel 3.

Dit arrest zal in het Belgische Staatsblad worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als de vernietigde besluiten.

Artikel 4.

De kosten van het eerste en het derde beroep, bepaald op twaalfduizend frank, komen ten laste van de verwerende partij.

De kosten van het tweede beroep, bepaald op achtduizend frank, komen voor de helft ten laste van de verwerende partij en voor de helft ten laste van Jean-Pierre VAN ROSSEM.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare
terechtzitting, op veertien maart 2000, door de XIIe
kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	J. DE BRABANDERE,	kamervoorzitter,
	A. VANDENDRIESSCHE,	staatsraad,
	J. BAERT,	staatsraad,
Mevr.	S. DOMS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. DOMS.

J. DE BRABANDERE.